

Časopis s podobami za slovensko mladino.

S prilogo: „Angelček“

Štev. 8.

V Ljubljani, 1. avgusta 1899.

Leto XXIX.

Ob zibelki.

Nekoč ob zibelki sem stala —
Umiral otrok néžen je,
Na ustih sem njegovih brala,
Da v bóli bil obtéžen je ...

Bledelo detetu je lice,
Pretresal ude mu je mraz,
In svetle iz očij solzice
Zalivale so bleđ obraz.

Še enkrat si boléšno vzdihnil —
Uprl v nebó pogled roséč —
In kakor angelj — si utihnil
In jokal, — tožil nisi več ...

A kaj v višavah si zagledal,
Da ti pogled je bil zatrt?
Kot bi se nečesa zavedal,
Kar nam zemljanom dá le smrt.

O brala sem v očesu tvojem,
Da srečen zdaj si — otrok moj
Ko ti za bridkim smrtnim bojem
Razlit nebeški je pokoj ...

A jaz ob zibelki sem stala,
In némo zrla tvoj obraz —
Ko nanj je slednja solza pala,
Pa bridko jokala sem jaz ...!

Milka Posavska.

Njegov pogled.

(Svetopisemska povest. — Spisal *Fr. Kralj.*)

(Konec.)

IV.

Prišla je velika noč, ki je najpomembnejša za ves človeški rod, ki loči svet v dve dobi: v dobo jeze božje in dobo milosti božje. Prišla je velika noč, ko je imel trpeti božji Sin na sramotnem lesu križa, da je opral vse krivde vsega sveta, da bo zavladal zopet čez vesoljno zemljo: mir, ljubezen, sprava. Tedaj boš utešen tudi ti, potrži Samuel, Njegova dragocena kri bo umila in oprala tudi Barabove krivde. Tedaj se bo izpolnila Njegova obljuba:

„Tvoj sin bo rešen!“

Napočil je svetovnoznani, a najžalostnejši dan v človeški zgodovini: zazoril je veliki petek.

Drvenje in vrvenje tisoč in tisoč ljudi pred gradom Antonijo v Jeruzalemu je pričalo, da se danes vrši imenitna zadeva. Od vseh strani so prišli ljudje, da niso imeli vsi prostora v mestu: šotor za šotorom se je belil daleč okrog mesta, kjer so bivali romarji, ki so došli na velikonočne praznike. Po mestu je bila silna množica, ki se je gnetla, vpila in drvila proti gradu Antoniji. — Tam je čakal na vzvišenem sodnijskem sedežu nestrpno Poncij Pilat izida pri Herodu. Poslal je namreč Učenika iz Nazareta, katerega so ujeli in zatožili višji duhovniki, v obsodbo Herodu, ker je bil sam prepričan, da je bil Jezus nedolžen. Dasi je bil Pilat sam zase pagan, ali bolje, brezverec in ni veroval na božanstvo Kristusovo, vendar mu je vedno v ušesih šumela beseda Kristusova: „Jaz sem zato prišel na svet, da pričam o resnici.“

Toda, glej, zdaj se prikaže cel roj ljudstva, ki tira belo oblečenega Jezusa k Pilatu. Bela obleka je pričala, da Jezus še ni obsojen. Pretreslo ga je, in zdrznil se je pri misli, da bo moral vendarle sam soditi.

Poslanci Herodovi so povedali Pilatu, naj sam sodi. Pilat je hitro premotril ves položaj. Ker ga Herod ni obsodil, bilo je to zanj v korist, a da ga je zaničeval kot kralja judovskega, to mu je bilo neljubo: utegne mu to škoditi pri rimskem cesarju. Ker je vedel, da so ga zatožili višji duhovniki zaradi sovraštva in je pri ljudstvu priljubljen, obrnil se je na ljudstvo samo. Pilat je dobro vedel, da je Jezus veliko dobrega storil mej ljudstvom: torej je lahko sklepal, da ga bo oprostilo.

Pa še nek drug slučaj mu je dobro došel. Od egiptske sužnosti sem oproščajo na velikonočni praznik vsako leto jednega hudodelca, za katerega ljudstvo prosi. Imel je ravno takrat v ječi tri najglasovitejše, nam že znane razbojnike: Barabo, Gesto in Dizmo. Izbral si je prvega, ker je bil glavar razbojnikov, zato, da se bodo tem raje odločili za Jezusa.

To je premislil naglo v duhu, vstal in začel govoriti ljudstvu, kakor nam piše evangelist: „Jaz ne najdem nobene krivde nad njim. Ker pa imate

običaj, da vam izpustim jednega o veliki noči: mar hočete, da vam izročim kralja judovskega?"

Ko je to izgovoril, se je vsedel in čakal odgovora. Mej tem je prišel suženj s poročilom Pilatove žene Klavdije Prokule: „Ničesar ne imej s tem pravičnim, kajti grozno sem trpela v sanjah zaradi njega.“ Takrat so pripekljali na sodišče Barabo, uklenjenih rok in divjega pogleda.

Pilat je bil svoje zmage gotov, ker primera mej divjim razbojnikom in krotkim Jezusom se je obnesla popolno v Pilatovo namero. A dasi je bil Pilat dober dušeslovec ljudij, se je ta pot vendar zmotil. Kot Rimec ni vedel, koliko veljave imajo judovski duhovniki mej priprostim izraelskim ljudstvom.

Tačas so duhovniki ljudstvo pregovorili, naj glasuje za Barabo. Sram jih je bilo, da je Baraba sin izraelskega duhovnika in učenika, zato so še bolj zanj delali, da bi ga obvarovali sramotne smrti na križu.

Vesel zmage, je vprašal Pilat:

„Katerega izmej teh dveh naj vam izpustim?"

Bilo je nekaj trenutij grobne tišine mej ljudstvom pred važnim korakom. Potem so pa skoro soglasno zavpili:

„Daj nam Barabo!"

Baraba je bil torej rešen, oproščen. Baraba je stal kot največji razbojnik in hudodelnik poleg krotkega in blagega Jezusa. Dasi je bil tako hudoben, da je z nekakim veseljem zažgal rodno hišo, da je hladnokrvno moril in ropal ljudi, vendar je uvidel, da ni vreden, da stoji poleg Jezusa.

Upiral je srpo svoj pogled v tla in le jedenkrat se je ozrl v Jezusa. Tedaj ga Jezus pogleda, in njegov pogled zadene kakor ostrá pušica Barabovo srce. Te mile, te prijazne in ljubeznive oči, iz katerih seva ljubezen, mir in resnica, tega pogleda Baraba ni mogel prenesti. Zbežal je izpred Jezusa med ljudstvo in divjal po mestu. V srcu pa ga je pekel kot pereč ogenj Jezusov pogled. Hitel je iz ulice v ulico, prišel zopet nazaj na trg, kjer je kričala množica divje: „Križaj ga, križaj ga!"

Tedaj ga ustavi nekdo in ga prime za rame:

„Moj sin, kam greš?"

Bil je stari Samuel.

Kakor od strele zadet je obstal, pobesil pogled in izpregovoril besedi:

„Moj oče!"

V.

Po dolgem času sta se objela znova: oče in sin, pomirjena brez besedij. Mesto besedij so govorile oči, sta pričali srci, da je vse pozabljeno, kar je zagrešil nesrečni sin. Dolgo je slonel sin na prsih starega očeta in ljudje so ju začudeno pogledovali.

Množica se je začela razgubljeti, veliko jih je pa šlo z obsojenimi na goro Golgota, da bi zrlí najžalostnejši prizor na zemlji: ko križa nehvaležni človeški rod Bogá.

Radosti se je topilo srce staremu, osivelemu Samuelu, ko je videl, kako čudoviti so sklepi Večnega, in ko je spoznal, kako natančno se je vse iz-

počnilo, kar mu je bil v nočni prikazni obljubil prorok iz Nazareta. Sin je bil rešen, in sicer dvakrat rešen. Rešen sramotne ječe in še bolj sramotne smrti na križu, a rešen tudi duševno, ker se je spreobrnil, mahoma predrugačil.

Toda . . . gorje! Ta Kristus, ki je strl verige njegovemu sinu, ta je vzel sam nase sramotilni križ. In rešitve ni zanj. Ljudstvo, kateremu je storil toliko dobrot, ga je sodilo in obsodilo. Gorjé!

Hkrati se jima je rodil v srcu sklep:

Pojdiva za Njim!

Takrat je došel tudi Obed k njima, ki je s Samuelom prišel na veliko-nočne praznike. Čudil se je, da sta se tako naglo pomirila oče in sin. A Baraba ni odlašal, ampak silil, naj gredó na Golgoto, da vsaj še jedenkrat vidijo Njega, ki more tako čudovito preustvarjati človeška srca.

Puščobno se je dvigala rjava Golgota poleg jeruzalemskega mesta. Od tam se je razlegal krik, vpitje in kletvine.

Že so bili v bližini golgotske višine, toda nakrat nastane grozna tema, da nisi videl koraka pred seboj. Vsi se prestrašijo in ne vedó, kaj bi utegnili to pomeniti. Na golgotski višavi pa je ponehalo vpitje in kletvine. Skrivnostna tišina je zavladala po vsem jeruzalemskem mestu.

Naši znanci so prestrašeni molili, in spoznali, da je ta, ki sedaj umira, res Mesija, izraelski Učenik in Bog. Od časa do časa je motilo to čudno tišino zamolklo bobnenje, kakor glas zemskega potresa. Bile so to grozne tri ure, ko se je zgražala narava nad smrtjo Stvarnikovo.

Ob treh popoldne pa se zopet posveti in solnce zopet tako jasno sije, kakor bi se ne bilo nič zgodilo.

Naši znanci hité prestrašeni na vrh golgotski.

Jezus je že umrl. Njegove ljubeznive oči so bile že zaprte, in njegova glava, ovita s trnjem, se je nagnila na desno ramo. Po obrazu je bila že strjena kri, a iz ran na rokah in nogah mu je še od časa do časa kanila kaka kapljica krvi. Bil je to v srce segajoč, grozen prizor, ki je moral pretresti vsacega človeka, ki ima še v prsih čuteče srcé. Gorjé ti, človeški rod!

Pod križem pa je stala bleda kot marmor Marija, Jezusova mati, Janez in drugi prijatelji in neprijatelji Mesijevi.

Ko je Baraba vse to videl, pretreslo ga je v dno srca; njegova ljubezen do Mesije, katerega je nakrat tako neizmerno vzljubil, je bila tako kipeča in goreča, da se ni več mogel premagovati: zgrudil se je ob križu poleg Marije na tla. Izpolnile so se besede Jezusove: „Kadar bom na križ povišan, bom vse potegnil na-se.“ Kar se je godilo ta dan z Barabo, si ni mogoče razlagati naravno: bila je posledica velike milosti božje.

* * *

Nekaj dni pozneje je klečal Baraba in ž njim apostolí, Marija in drugi verniki poleg smrtne postelje Samuelove v Štefanovi hiši. Bila je to ona hiša, katero je hotel oropati Baraba, in v kateri so se zbirali prvi jeruzalemski kristijani. Samuel je zbolel za smrt. Saj je pa tudi rad umrl; izpolnile so se mu goreče želje, da bi se sin spreobrnil, in da bi doživel prihod

Mesije. In to oboje se je tudi zgodilo. Na binkoštni praznik so bili krščeni Samuel, Baraba, Obed, Abigajla in velika množica drugih ljudej.

Kako čudovito ga je vodil Gospod po trnjevi poti življenja v srečno večnost. Čez malo trenutkov je bil mrtev.

Bil je prvi kristijan, ki je umrl v novi Kristusovi cerkvi.

Baraba je pa goreče razširjal Jezusovo vero po Judeji in Samariji, da bi nekoliko popravil, kar je poprej zagrešil. Obed se je vrnil v Naim, kjer je s pridom oznanoval Kristusa križanega in od mrtvih vstalega.

Izpolnile so se nad Barabo besede svetega Pisma: „Kakor resnično jaz živim, reče Gospod: Nočem smrti grešnikov, ampak da se hudobni vrne s svojega pota in živi.“ In zopet drugje pravi isti sveti Duh: „Gospod ne odlaša svoje obljube, kakor menijo nekateri, temuč ravna potrpežljivo zaradi vas, ker noče, da bi bili nekateri pogubljeni, temuč da bi se vsi k pokori obrnili.“

Opomba: Da ne bo kak čitatelj v zmoti, opomnimo, da sloni tukaj opisano življenje Barabino le v toliko na evangeljski resnici, v kolikor pravi sveto Pismo o njem: „Bil je pa Baraba razbojnik“ (Jan. 18. 40). Kar se sicer tu pripoveduje o njem, je pesniška izpeljava.

Z leseno nogo.

(Zapisal L. Černej.)

Glejte siromaka: v osemnajstem letu je, pa ima le jedno pravo, a jedno leseno nogo! Kaj se mu je neki zgodilo? Ali je že od malih nog siromašen, ali se je pozneje ponesrečil? — Poslušajte, otroci, hočem vam povedati vse, kakor je bilo v resnici.

Stepan — imenujmo ga tako — je sin ubogih starišev. Oče je drvar. Navadno je z doma, da preživi sebe in svojo mnogoštevilno obitelj. Mati skrbi doma. Kuha otrokom in hodi po dninah, da zasluži kak vinarček.

Mlajše otroke je jemala navadno s seboj, a starejše je pošiljala v šolo. Največji je Stepan. Časih je zahajal prav pridno v šolo, a časih je začel izostajati. Potepal se je več dnij zapored po gozdih in lenaril. Vsi opomini v šoli in doma niso nič pomagali.

Ker pa je lenoba vseh grdob grdoba, ali začetek premnogih hudobij, lahko umete, da je zašel Stepan vedno bolj na slaba pota. Časih je zlezal na kako tuje drevo ter si nakradel sadja, a počasi je začel celo laziti v tuje hiše, ko ni bilo nikogar doma, in izmikal je, kar mu je ugajalo.

Da bi ušel kazni zaradi neke hudobije, potegnil jo je nekega dne z doma. Nikdo ni vedel, kam je izginil. Zastonj so ga iskali. — Črez nekoliko tednov pa ga je prignal stražnik k očinskemu predstojniku. Prijeli so ga daleč nekje na Hrvaškem ter ga odgnali kot klateža domov.

Oj, kako se je jokala uboga mati, ko ji je izročil župan izgubljenega, razdrapanega sina! Tedaj pa ji je obljubil Stepan, da se hoče poboljšati. Rekel je: „Mati, ljuba mati, ne jokajte se, odpustite mi, saj bom odslej pridnejši. Nikdar več ne pojdem po nobenem nepravem potu, rajše mi naj odpadeta obe nogi!“

Izpolnjeval je zares nekaj časa obljubo. Hodil je pridno v šolo in lepo je ubogal. Časoma pa se ga je zopet polastila prejšnja slabost, postal je stari grešnik.

Dvakrat je še kot učenec šel po svetu in obakrat ga je privedla straža domov. Tudi v ječi je že presedel nekaj dnij zaradi raznih manjših hudobij.

Ko je pa izstopil iz šole, postal je še večji potepač. A ni se potepal dolgo. Nekje blizu Celja so ga ujeli pri tatvini in ga izročili sodnji. Bil je zaprt. Po prestani kazni so ga vtaknili v prisilno delavnico v Gradcu kot nepoboljšljivega potepača in hudobneža.

Otroci, to je pač žalosten kraj, prisilna delavnica! Ni mnogo boljša, nego ječa. Tamkaj, hočeš-nočeš, moraš delati in kako delati! Zraven tega pa nimaš proste volje in nikamor ne smeš, kamor bi hotel. Zaprt si, kakor delavna živina. In pa ta sramota!

V tak kraj je torej bil obsojen Stepan. To je bila pač pravična kazen zanj. A Bog mu je odločil še hujšo. Siromaka je začela boleti noga, katero si je ranil, ko je hotel nekoč ubežati, a so mu bili stražniki za petami. Nič ni mogel več iz postelje.

Nekega dne mi je prinesla njegova mati pismo, katero ji je bil pisal, da bi ji je prebral. Glasilo se je tako-le:

Preljuba moja mati!

Oj, kam sem prišel! Sedaj šele vidim, kako grozna je kazen božja. Koliko sem že pretrpel v tem hudem kraju, a sedaj sem še cele tri tedne v postelji. Nekaj se mi dela na nogi. Zdravniki so še rekli, da mi jo bodo morali odrezati. O joj, ta nesrečna noga, ki mi ni dala miru in me je nosila po tako slabih potih!

Ljuba mati, kako rad bi bil pri Vas! Nikdar več bi Vas ne žalil, vedno bi bil doma, in na vsako besedo bi Vas ubogal.

Sedaj se vrača zopet ljuba pomlad. Ptičice švergolijo po gaju in rošice cvetejo po livadi. Jas pa moram biti tukaj in ne morem iz postelje!

Preljuba moja mati, povejte mojim bratcem in sestricam in vsem otrokom, da naj bodo pridnejši, nego sem bil jas.

Odpustite mi vse. Če bi pa moral umreti, molite za-me!

V duhu Vas objemlje in poljublja

Vaš

nesrečni Stepan.

Solze so mi silile v oči in komaj sem prebral to žalostno pismo na glas. — Ne bil bi nikdar verjel, da bi znal ta Stepan tako lepo pisati. Smilil se mi je v srce.

Zgodilo se je, kakor so bili napovedali zdravniki: odrezali so mu bolno nogo, da so tako rešili vsaj njegovo življenje. Nadomestili so mu jo z leseno.

Nato so poslali siromaka domov k materi. Tu sedaj životari, služeč si z lahkim ročnim delom, kakor z izdelovanjem nekaterega kmetijskega orodja in raznih igrač, borni kruhec ter pobirajoč miloščino usmiljenih ljudi.

Kako lahko bi bil pač pri svojem krepkem telesu živel srečnejše in veselejše!

Zaznamovani dnevi.

(Spisal *Ž. Štrukelj*.)

VIII. O s e.

Grije so bili: Tugovčeva dva, Ciril in Jožek in pa Bobov Tonček. Vedno so bili skupaj, kakor bi bili zvezani. Če so se semtertam malo skavsali, to nič ne dé, saj drugače bi se ne bili mogli, če bi ne bili tičali zmeraj skupaj, pa take reči so bile hitro pozabljene. Oni dan so se kopali. Že drugače so bili poskočni in razposajeni, da nikoli tega, sedaj pa, ko jih je še voda poživila, res ni bilo drugače mogoče, kakor da zopet katero ugamejo — samo ne povprašujte, kakšno.

„Mene skoro mrazi“, dejal je Tugovčev Jožek, ki se je doslej zares nekam zmrznjeno držal; „poskusimo se, kdo bo preskočil to-le ribičevo ograjo.“ Stali so namreč pri nekakšnem plotu, na katerem je ribič Martin mreže sušil.

„Saj res ni gorko“, pritrди mu brž brat Ciril ter je brž pripravljen skakati.

„Martin je še od zadnjič hud na nas, ko smo mu čoln odvezali in se majhno vozili“, pa jima ugovarja Bobov.

„Naj se jezi, da nas le ne dobi“, zavrne ga Jožek.

„Ej, mi nismo tako nespametni kakor ribe“, ponaša se Ciril. „Ribo že ujame, ribo, mi se pa ne damo! Naj le pride! Saj nas ne bo dolgo videl.“

„Vesta, kaj?“ nasvetuje sedaj Bobov, ki se je vendar-le Martina bal, „vesta, kaj? Tecimo rajši gori v breg, pa se bomo še bolj ugreli. Tam blizu Šimenčevega hrasta so ose v zemlji. Dajmo jim nad luknjo zakuriti.“

„Pa tecimo tja gori!“ bil je Jožek brž pri volji in si pritrдил klobuk, za katerim je imel vedno pero. „Jaz bom prvi tamkaj.“

„O, saj boš res!“ hotel se je že kregati Ciril in mislil brž steči, ker je stal pred ograjo, onadva pa za njo.

„Stoj, lej ga, vsi hkrati bomo stekli in v vrsto se bomo vstopili!“ potegnil se je Jožek za pravico ter bil s Tončkom v hipu na drugi strani ograje. Toda dasi je hitel, ni mu dalo drugače, moral je ribiču mimogredé mrežo majhno zamešati, češ, kaj je pa tako siten. Potem so stopili drug poje

drugega, zmenili se, da bodo tekli do hrasta ter da se poprej ne sme nihče ganiti z mesta, dokler ne došteje Ciril do „tri“.

„Tri!“ izrekel je Ciril, in ucvrli so jo, da je bilo veselje.

Bobov je precéj zaostal. Jožek je hotel biti pa po vsej sili prvi. Večkrat si je popravil klobuk in poskušal še urneje teči, pa Ciril je bil vedno vstric njega. In ne samo to, celo majhno pred njim je že bil. Hrast je bil že blizu, in vse je kazalo, da bo Ciril prvi pri njem. Pa le ni bil. A ne zaradi Jožkove hitrosti, temveč zato, ker se je ob palec pobil.

„No, kdo je bil prvi?“ bahal se je Jožek, ki je ves spehan hrast objemal; „ali nisem poprej pravil, da bom jaz?“

„Pa bi ne bil, če bi se jaz ne bil tako neznansko udaril. O, ti reč ti, glej no, saj mi kri teče“, jezil se je Ciril in sedel ter jel ogledovati poškodovani palec.

„Prvi sem, pa reci, kar hočeš!“

„Sedaj seveda, drugače bi pa ne bil.“

„Ti ne znaš dobro teči, ker ne gledaš pod noge.“

„E, seveda ne.“

Bobov je pa šele sedaj pritekel do hrasta in nič se mu ni zdelo za malo, četudi je bil zadnji; saj je bil najmlajši in sploh bolj slaboten kakor Tugovčeva. Kako bi se mogel z njima meriti?

Morda bi se bila Jožek in Ciril še dolgo prepirala, kdo je boljši tekač, zakaj vedno sta trdila vsak svojo. „Jaz sem bil prvi, pa je.“ — „Pa bi ne bil, če bi se jaz ne bil udaril; usajaj se, kolikor hočeš.“ Toda Tončka ta prepir ni prav nič zanimal, zato ju zmoti s pozivom: „Pojdimo nad ose!“

Takoj nad hrastom se je svet polagoma vzdigoval v griček, na katerem je rastlo spodaj resje in trava, višje pa grmovje in drevje. Blizu hrasta v resju so imele ose svoj dom. Kakšen je bil, to je težko povedati, ker niso nikomur dovolile pogledati vanj. Samo vhod — ozka luknjica — je bil viden; drugo je bilo v zemlji.

„Kar zakuri“, ukaže Ciril Jožku, ki je imel užigalice pri sebi. Čemu jih je neki s seboj nosil? Za kaj pametnega jih pač ni potreboval. Toda imel jih je.

„Prinesite poprej suhljadi, s čim naj pa kurim?“ zapoveduje zopet Jožek in išče po žepu užigalic.

„Če so ose globoko v zemlji, saj še čutile ne bodo“, ima tudi Tonček svoje pomisleke. „Luknjo bi bilo dobro malo razbrskati.“

„Potlej boš pa kuril, kaj ne, ko bo vse polno osá iz nje privrelo“, oporeka Jožek.

Ciril pa svetuje to-le, in to je tudi obveljalo: „Zakurimo najprej tam pod hrastom. Tačas si odrežimo smrekovih vej in nanesimo dračja. Potem bomo pa s palicami luknjo malo razkopali in s tem tudi ose razdražili, pa hitro ogenj nad luknjo prenesli, pa bo. S smrekovimi vejami se bomo pa branili.“

Ni minilo deset minut, pa je že gorelo pod hrastom z mogočnim plamenom. Kmalu so prenesli ogenj na treh palicah k osji luknji. Ker se jim

je pri prenašanju ogenj razgrebel, morali so malo počakati. Par osá je jezno brenčalo okrog njih, kakor bi slutile pretečo nevarnost, vendar v luknjo si

niso upale, da ne bi izdale svojega domovanja. Naši trojci so se zdele sitnice nevarne, zato so jih pobili.

Ogenj je na novo dobro zaplamtel, in sedaj so se urno obrnili. Jožek je s palico povrtal luknjo, iz katere je precej začelo jezno brenčati, pa isti

trenutek je že tudi padla žerjavica nad njo. Vse okrog se je zakadilo, da ni bilo nič videti.

Ciril, Jožek in Tonček so stopili na stran in si mencali oči, v katere jim je silil nadležni dim.

„Še na ogenj!“ zavpije Ciril, „poglejta, koliko je osâ! Kje se neki jemljejo?“

Nametali so sušnjave na ogenj, osâ je bilo pa res čedalje več. Iz luknje jih pač ni moglo mnogo živih priti, toda druge so se vračale s paše. In ko so videle zlikovce, ki so jim hoteli dom požgati, prijela jih je silna jeza. Niso vedele, ali bi se znesle nad ognjem, ali nad zažigalci. Povsod so poskušale, a povsod brez vspeha. Ogenj jim je zažgal lahke peruti, da so brž poginile, Ciril, Jožek in Tonček so se pa tudi z vejami spretno branili.

Toda najedenkrat niso več pazili na ose, ampak nekaj hujšega se je pripetilo. Suho resje in trava je začela v celi črti od hrasta do osjega doma goreti. Poprej niso pod hrastom ognja pogasili in ko so ga prenašali, stresali so žerjavico in ogorke, sedaj se je pa vnelo. In kako hitro se je ogenj širil!

„Skrijmo se, bežimo!“ zakliče Bobov ves prestrašen.

„Kaj še, gasimo!“ oglasi se pogumno Jožek, „če ne, gorjé nam!“ To je bila brez dvoma najpametnejša, kar jih je tisti dan rekel. Da bi ne bili ognja zadušili, sam Bog vé, kakšna škoda bi se bila zgodila ob taki suši, kot je bila tisti čas, in ljudij nič blizu!

Sedaj so se skazale smrekove veje! Vendar komaj so potolkli ogenj tukaj, že se je prikazal drugje. Curkoma jim je tekel pot po licu, pa saj jim je tudi lahko: vroče je bilo samo na sebi, pri ognju so bili in še delali, kar se je dalo. Nazadnje so le udušili ogenj povsod in si oddahnili, toda kakšni so bili!

Tonček je bil padel in si rokav zažgal; dobršen kos ga je manjkalo. In kakšno je imel spodnjo ustnico! Kakor kopito! Neka osa mu je pokazala, da tudi ona nekaj premore.

Ciril je bil pa po nogah do kolen ves opečen, ker je tako predrzno skakal po tlečem in gorečem resju. Težko če se mu ni tudi nekaj osâ spravilo v kodraste lase in mu malo poplačalo njegovo razposajenost, zakaj glavo si je pretipaval in gledal žalostno.

Jožek je tudi dobil svoj delež. Na desno oko skoro nič ni videl. Tudi on je padel in se po vsem licu opekel, in pa pero, ki ga je imel tako v časti, se je čisto obžgalo!

Tako se je končalo draženje osâ. Ose so bile ubožice, njih mučitelji pa tudi. In ko so vaščani videli naše zaznamovance — pa precéj dolgo so se jim poznali sledovi tega dne — niso jih prav nič pomilovali, temveč dejali: „Prav jim je, prav, še premalo so jo skupili! Zakaj pa ne pusté v miru nobene stvari!“

I, no, pa še mi tako recimo, če niste drugačnega mnenja, kaj?

Svetniki-ljubitelji in ljubljenci živalij.*)

(Po Fr. Lindenu priobčuje *Jos. Volc.*)

LI.

No je *sv. Frančišek Ksaverij* († 1552) odpotoval z otoka moluškega, Ambiona, se mu pripeti, da mu pade v morje križec, ki ga je imel na vseh svojih misijonskih potih vedno pri sebi. V štiriindvajsetih urah dospe svetnik na sosednji otok, in glej, takoj priplava morski rak proti bregu, nesoč zgubljeni križ v svojih škarjah, se približa svetniku ter obstane pred njim. Ves vesel hvali svetnik Boga in klečé vzprejme razpelo od raka, ki takoj zopet zgine v globočini morja.

LII.

Sv. Frančišek Solan († 1610), iz reda *sv. Frančiška asiškega*, je bil prava podoba svetega ustanovnika. Imenuje se „apostol peruanske dežele“, ker si je veliko trudil za razširjanje sv. vere v tej južno-ameriški deželi. *Sv. Frančišku serafskemu* je podoben tudi posebno v tem, da je bil s stvarmi v čudovito tesni zvezi in lepem soglasju. Premnogokrat so se čudili in veselili njegovi sobratje, ko je na vrtu v palmovem gozdiču vzel gosli v roke in zagodel, ter potlej povabil ptičke po vrtu, naj pridejo in hvalijo in slavijo Boga ž njim. „Prídite, ljube sestrice“, je nekoč klical, „prídite vendar le-sem; ker vam je ljubi Bog tukaj podaril bivališče, se pač spodobi, da ga hvalite in poveljučujete!“ In ptički so prileteli, se zbrali okrog njega in napravili čudovito prijetno godbo. Ako je potlej svetnik pokleknil in jim začel pridigati, so takoj umolknili in ga pobožno poslušali, kakor da ga razumejo. Če jim je pa zopet prigovarjal, naj hvalijo, so na novo pričeli svojo žvrgolečo godbo. V tolpah so se zbirali okrog njega, mu sedali na roke in na rame ali pa na bližnja drevesa in veselo nadaljevali svoje pevanje, dokler jim ni rekel, naj zopet odletijo, ker so že izpolnili svojo dolžnost ter zahvalili Boga. Pri tej priči so se zopet vsi razleteli.

P o g r e b.

Oj tožno, tožno klenka bron,
Na daleč se razlega zvon;
Ljudje tožč se zbirajo,
Solzé bridké otirajo.

Vrstí pogrebcev dolg se trop,
Da ponesó mrlíča v grob;
Oh, drag jim bil je ta mrlíč,
Tešiti jih ne more nič...

A jaz ne jokam, ne molčim,
Takó sam v sebi govorim:
„O blagor ti, ki mladolet
Zapustil spačeni si svet...!“

Janko Leban.

*) Prim. I. 1898, str. 27. id. Da se ta mikavni spis dovrši, opisati nam je še nekaj jako prikupnih prizorov iz novejših časov.

Iz temne zgodovine čebelnega življenja.

(Piše Fr. Pengov.)

II. Z m a j.

Stoji učilna zidana,
Pred njo je stara jablana,
Ta jablana je votel panj,
Senica znosi gnezdo vanj.

Bilo je opoldne mladega leta. Solnčece je že z močno toplimi žarki dihalo na belo zidovje farne šole na R . . . Košata jablana ob učilničnem zidu se je bogato razvila ter vestno izpolnjevala svojo nalogo: služiti kot solnčnik čebelam, ki so imele svoje palače prav tik šolske stene. Pomladanska travica, polna soka in svežosti, je danes prvokrat klanjala stebelca k zemlji. Pomladne cvetličice mej stebelci so prvič začutile žgečo vročino rožnikovo ter so žeje nagibale glavice. Mrtva opoldanska tišina se je vlegla čez selo. Najmanjši vetrec ni zaujčkal mladega lista, vse je bilo kakor začarano in onemelo. Celo ljubeznivi in mili vonj, ki je preje noč in dan duhtel sem od livade ter vabil čebelice na bogato gostijo, je to opoldne kar nenadoma izginil. Katera čebelica koli je v tem času izletela iz ulja, nobena ni našla okrepila na cvetkah, ki so na pol omedlele in kakor brez moči klanjale k zemlji nežne glavice. Posušil se je bil medeni sok in cvetlice so žalostno zapirale pisane čašice. Skrbipolne so se ogledovale čebelice na vse strani.

„Ni medu, ni cvetnega prahu, zato tudi ni dela“, a to pomeni veliko izgubo za pridno čebelo. Žalostnega srca so se vračale delavke po gorkem ozračju domov.

Toda pred njihovim domovjem je bilo ravno v tem času največ življenja. Kaj so se brigali trebušasti trotje za delo! Zadušljiva sopara v panju je je izgnala k žrelcu in topli, ljubki solnčni žarki so je izvabljali dalje in dalje v prozorno ozračje na majhen sprehodek. Kako pa se tudi prileže trotskemu zdravju tako-le pred kosilcem se malo izprehoditi, se kaj pametnega porazgovoriti in navžiti se zdravega, svežega zraka. To so vedeli od pradedna tudi naši leni trotje in si zato izbirali svoje žive dni za sprehod ono dōbo, ko je pisano barvana njihova palača metala na travo najmanjšo senco. Krmežljivo so izlezali na brado, razpenjali mala krilca ter polagoma poveslavali navzgor proti ulnjakovi strešici in višje nad krono častite jablane.

„Gub-gub!“ je povsodi zadovoljno bučalo iz gnječe debeloglavih postopačev. Posebno vesel pa je bil oni mladi trot, ki ga poznamo že od zadnjič; ime mu je Bahaček. Ponosno je vzletaval nad višnjevo škrilasto streho čebelnega domovja ter se polagoma dvigal ob belem šolskem zidu višje in višje.

„Letim kot škrjanček in pri tem si žgolin: Gub-gub-gub!“ mrmral je sam pri sebi mladi trot ter z velikimi očmi bahato ogledoval mavrične barve, ki so se mu lesketale na krilcih. „Kako sem vendar zal“, mislil si je, „ves drugačen, nego moji tovariši. Zato se mi ne bo kar nič čudno zdelo, ako me tje le na jesen izvoli ljudstvo za kralja mesto starega nadušljivega Letavca.

In potem je vse moje! Celi panj z brado (letavna deska) in strehico vred, vse čebele v njem, ves med, in pa čast... Vsak bode mene prišel vprašat svêta, ker bodem jaz gospodar v pa... O groza, senica!“

Sredi srečnih sanj zasačen je ubožec urno stisnil svoje tipalnice. Neoborožen zamorec, ko ugleda tigra, ali gozdovnik, kateremu prižvižga mimo ušes indijska puščica, se ne more huje prestrašiti, kot se je naš trot ob pogledu na rumeno grlo strašnega neprijatelja čebelnega, ki je drvil naravnost proti njemu doli s cerkvenega stolpiča.

Med, panj, slava — vse je, kakor bi mignil, odletelo iz njegovih trovskih možganov in kakor strela se je spustil prestrašeni trotec doli mej svoje tovariše. Dobro, da ni izgubil zavednosti. Kakor sokolič mej jato golobov, je vdrl v njih gnječo in sedaj — naj ga pa išče roparska senica. In res se je senica zmotila. Cel roj trotov ji je zamigljaval pred črnimi očesci in ptiček ni vedel, kateri kosec naj si v naglici izbere. Šapnil je torej po najbližjem in odletel nazaj na streho.

Na bradi pri žrelcu je ravno sedela lepa družba čebelic. Gladile in poravnavale so si krilca pa seveda pridno se pogovarjale mej seboj. Tu privrši mej nje Bahaček kakor sršen. Težko, skoraj brez sape je pal na brado in hitel v notranje prostore. Za njim pa so se vsi zbegani sipali drugi trotje-izletniki.

„Bratec, Bahaček, kaj ti je vendar? Kako si se vendar upotil na izprehodu!“ se je smejala Narciska. A Bahaček se zanjo niti zmenil ni.

„Roparica! Divji zmaj! — Hotela me je raztrgati, pogoltniti — mene in moje bele pasove, mojo slovensko kri, — prihodnjega gospodarja... O, tristo podgan!...“

Bahaček se ni niti ozrl, samo bežal je, kakor hitro je mogel.

„Kdo? Kaj se je zgodilo?“ so povpraševale družice, toda iz ubogega trota ni bilo spraviti niti jedne razumljive besede.

„Vode, vode — medu!“ je brenčal, kakor bi že umiral, in se vrgel na najbližji sat k medeni celici.

A kmalu je postal njegov strah vsem jasen.

Ravno je letela jedna čebelica vsa utrujena s paše domov. Že je ugledala domači vrt, panj, brado — tam si odpočije.

Tu pred žrelcem — o, groza! Pred očmi sestic se vrže na njo roparski velikan, senica.

„Kvit!“ kriči obupno uboga čebelica in si zastonj prizadeva, da bi z želom ranila drzno roparico. Seničin kljun je za čebelno želce pretrd — —!

Čebelice pri žrelcu so strepetale, a Narcisa se je silno raztogotila v pravični jezi.

„To vam je pa vendar-le brezprimerna ošabnost! Kakor da bi ne letalo okrog dosti muh in komarjev! Temu mora biti takoj konec!“

Narcisa se je obrnila proti panju in presunljivo zaklicala: „Zi-zi!“ Nato je pogumno zletela doli raz letavno deščico in krožeč pred njo neprestano sikala na boj: „Zi-zi-zi!“

Na to znamenje se dvigne kar legijon malih bojevnic. Po strehi vrtnice je poskakovalo nekoliko senic in vsaki trenotek se je spustila katera izmed njih mej čebelice. Ali sedaj — bojna sreča je opoteča. Na vsako hajdukinjo se je vrgla stotnija sikajočih vojníc in vsaka senica je stokajoč gledala, da se čim preje oddalji od ute in ulnjaka.

Za vsako pa se je kakor repatica vlekel dolg sprevod drobnih preganjalk.

Ravno tista, ki je bila zadala smrtni strah Bahačku, dobila je v glavico nekoliko želec in pala je mrtva v strešni žleb.

„No, sedaj bode za nekaj časa na vrtu mir“, oddihnila si je Narcisa, vračajoč se proti domu. Bila je vsled silnega preganjanja tako utrujena, da se je usela na list stare jablane in se hitro oddihavala.

Ko tako počiva, zasliši pod seboj slabo šumenje in nežen: „Pí-pí!“

„Je mar to v ulnjaku? Toda takih glasov vendar ne daje nikdo izmed čebelnega ljudstva! To mora biti nekje spodaj v drevesu.“

V tem hipu je prišlo Narcisi v spomin skrivnostno šumenje, koje je tod že večkrat opazovala, in stresnila se je groze in radovednosti. Kaj bi pač utegnilo to biti?

Ravno je letela mimo jedna izmed družic.

„Čuj, sestra“, zaklicala ji je Narcisa, „ali čuješ to piskanje tu doli?“

Rožmarinka nastavi ušesce za trenotek in posluša; a takoj glasno zakliče:

„Takoj hočemo zvedeti vzrok. Danes smo prepodile senice — in sedaj bi rada vedela, kdo se nas drzne še dalje nadlegovati in dražiti — —“

Jaz moram tej stvari priti na sled! — Če je tu notri v jablani kaj živega, mora imeti tudi vhod. Kje je ta vhod?“

„Tu zadaj...“

Res je opazila Rožmarinka na deblu precej veliko oblasto odprtino.

„Jaz zlezem tu notri!“ odloči se hrabra čebelica in že je stala na temnem notranjem robu odprtine.

V tem pa se je že tudi izvil njenemu grlu presunljiv: „Kvit!“ in „kvit!“ je vzkriknila tudi Narcisa. Zakaj iz črne odprtine je pomolila veliko glavo s temnimi in belimi progami — senica.

Prikazala se je glava tako nenadejano, kakor jagvar iz visoke trave na ameríkanski prèriji; predno je mogla uboga čebelica odleteti, že jo je popal ostri kljunček in potegnil notri... .

Narcisa je ostrmela — toda ne za dolgo. Tedaj zopet senice! Maščevanje, osveta!

„A vendar ne umrješ zastonj, vrla sestra! Umrješ za nas vse! Spoznale smo svoje sovražnike in povrnemo jim za te in za vse pomorjene družice — s svojimi želi...“

Hoj, skrivnost je odkrita! Zopet senice! Te so nam hlatale sestrice, te nam prizadele toliko strahu in groze!

In pred duševnimi očmi malih čebelic se je vrstil prizor za prizorom, jeden bolj krvav nego drug.

„Na nje! Jííí!“ začuje se zopet bojno povelje in trume so se udrle naravnost proti vratom sovražnega stanu.

Če hočeš streti gada, stopi mu na glavo, in tam, glej, je njegova glava — tam je gnezdo njegovo! Čebelice so obletavale odprtino, kakor volkovi tekajo krog samotne koč v gozdu.

Sovražnik se ni dal dolgo čakati. Morda prestrašena vsled nenavadnega šuma izletela je nenadoma iz oblaste odprtine lepo rumena senica naravnost v najgostejšo trumo čebel.

To je bilo nekaj za njihovo maščevalnost! Kakor toča so se usule na revico in že je ležala senica na tleh, kjer se je zvijala in v groznih bolečinah končavala.

Nad mrličem pa so zmagoslavno poletavale male amazonke. A poveljnica te odprave še ni dala miru.

„Še ni vse končano!“ opominjala je. „Kdo vé, se li ne skriva morda še kaka senica tu v našem obližju. Preglejmo to-le odprtino!“

„Da, da, preglejmo odprtino!“ pritrkavala ji je cela armada in se usula brez pomisleka skozi skrivnostno razpoko. Narcisa je bila mej prvimi. A prestopivše s par drugimi rob odprtine objame jih črna tema.

Čebelice jame pretresati neka tajna groza, ki se še poveča, ko se nenadno začuje iz vseh kotov cvrčanje in droben pisek. Slednjič se očesca privadijo temini. In kaj so uzrle napadovalke? Mehko, s perjem in bilkami zložno poslano gnezdece in v njem šest sivih cvrčečih mladičkov. Čebelam so se zdela njihova telesca strašno velika in zraven tako grda in nerodna!

„Mladi zmaji! Mladi roparji!“ kričala je Narcisa in se vrgla na najbližjega.

„Pobijte jih!“ zabrenčale so za njo druge bojnice, ko se jim je zopet vrnil prejšnji pogum.

Trenotek pozneje je umolknilo v duplu jablane vse cvrčanje in šumenje. Mlade seničice — vseh šest — so ležale v svoji zibelki z zaprtimi očesci, z ranjenimi in prebodenimi telesci in z obupno polodprtimi rumenimi kljunčki.

Iz podolgate odprtine pa so izletavale čebelice in se vračale domov mej zadovoljnim brenčanjem. Danes so dovršile velikansko delo.

Le nekoliko jih je še ostalo pri odprtini. Zazidavale so polagoma z voskom vražjo razbojno jamo, ki je postala grob toliko pridnih čebelic...

Narodna.

Padla je slanica na travnike,
Padla sinoči in davi,
Cvetje požgala je rožicam,
Listje požgala je travi...

Padla ni slanica na travnike,
Listja požgala ni travi,
Trake srebrne mi spletla je
In mi jih sprěla po glavi.

Rado Kósar.

LISTJE IN CVETJE.

Demant.

(Priobčil J. R.)

```

a
a a a
a a a a a
a a a a a a
a a a a b b č č
d d d e e e e f g i
i i i j j j k k k k k k
k k k l l l l m n n n o
o o o o o p p p r r r
r r r r r r r r r r r
s s s s š š t t t
t t t u u u
u u u v v
v v v
z
    
```

Razvrstite te črke tako, da se bode po sredi od vrha navzdol in od leve na desno bral jako znan in vzpodbuden pregovor.

Besede naj značijo: 1. soglasnik, 2. gonilno moč, 3. avstrijsko mesto, 4. zemeljsko črto, 5. slabo lastnost, 6. dva rokodelca, 7. dva dela sveta, 8. pregovor, 9. lepo lastnost, 10. obširno trgovino, 11. jako imenitno naravno silo, 12. škodljivega hrošča, 13. ribo, 14. orodje, 15. samoglasnik

(Rešitev in imena rešilcev v prih. listu.)

Pregovori, izreki in pametnice.

(Zapisal A. K. Sežun-ov.)

30. Molitev vpletaj v delo,
To dela dušo veselo.
31. Umazane govornice —
Nedolžnim strupene pušice.
32. Kjer so slabe razvade,
Še na okoli mnogo slane pade.
33. Dobri otroci držé srečo v roci.
34. Nedolžna šala razvedrilo, pregrešna šala
strupena rosa.
35. Dobra mati je zares,
Pravi blagoslov z nebes.
36. Kjer se mnogo koles vrti,
Tam se po cesti rado praši.
37. Ker muha ne pazi, kam leti,
Jo pajek v mrežo lahko dobi.
Marsikak človek je taka muha;
Če za dobro nima sluha.

(Dalje prih.)

Spominska knjižica.

11.

Sestrici dve nam sveto pismo hvali:
Jedna je Marta, druga se zove Marija.
Jezusu sta čast obe skazovali;
Toda nalogo vsaka drugače razvija:
Magda Marija le v sobi posluša Gospoda,
Marta si v kuhinji dá čez glavó opravila.
Vsaka Slovenka poprimi se tega navoda:
Z Marto naj dela, z Marijo naj bi molila!

„Internus“.

12.

Kot v vrtu, ko cveté pomlád
Probuja se tisoče nád,
Ko cvet za cvetom se razcvete
In Vesni — bujni venec plete . . .

Tako, tako v življenju naj
Procvita v tvojem srcu maj —
Srcé pa naj v presrečni nádi
Raduje lepe se pomládi!

Posavska.

13.

Na srečo misli večnih let,
Ko vabi Te minljivi svet,
Otetí dušo si jedino
Za srečno-rajsko domovino,
To noč in dan Ti v skrbi bodi.
Za to le trudi se povsodi.

— a

Nove knjige in listi.

Male pesni. Ljubljenej mladini zložil Jož. Mar. Kržišnik. V Celju 1899. Tiskal in založil Drag. Hribar. Cena 12 kr., po pošti 15 kr. — Knjižica podaje slovenski mladini 38 krajših in daljših, šaljivih in resnih, nekaj tudi svetih pesmic. Tako je prav, ker mladina bodi vesela, a tudi o pravem času resna, vselej pa bogoljubna. Želeli bi si nekatere pesmice manj raztegnjene, bolj jedrnate; osobito pa bi nam bilo ljubše, ko bi se po obliki naslanjale na običajni pravopis v šolskih knjigah. Nekatere reči tudi ne bodo dovolj jasne preprostemu čitatelju; n. pr. v pesmici „K povzdigovanju keliha“: „Ljubo nas preduhovi . . . Presvoji nas . . .“ Nadejamo pa se, da se bode v občé omilila ta zbirka mladim čitateljem, in da si bodo zlasti pripovedne pesmi radi odbirali za deklamovanje.

„Vrtec“ izhaja 1. dne vsacega meseca in stoji s prilogo vred za vse leto 2 glđ. 60 kr., za pol leta 1 glđ. 30 kr. — Uredništvo in upravnštvo sv. Petra cesta št. 76, v Ljubljani.

Izdaje društvo „Pripravniški dom“. — Urejuje Ant. Kržiš. — Tiska Katoliška Tiskarna v Ljubljani.